

והיינו שיש רוב עדים, האמת אחת, נגד המיעוט, ואם שנים אומרים הרג ושלשה אומרים לא הרג, מסתברא שהאמת עם השלושה, אבל מה שייך לענין חזקות שהוא דין להעמיד על חזקה בזה עדיף אם יש שני חזקות יותר מאחד, ומשום כך להלכה הדין שתרתי לריעותא הוא רק לענין טומאה וכמו שביארתי, אבל בעלמא אין שום מעליותא מה יש תרתי לריעותא ואף שחזקה דהשטא לחודי' דנין ע"פ, מ"מ אף בתרתי לריעותא נשאר ספק וכמו שביארתי ודוק היטב כי הוא נכון.

לזה יסוד, ומנ"ל לומר כך, וכי יש דין של שתי חזקות, שתי חזקות אין להם כח יותר מחזקה אחת, וחזקה אחת מנגדת אף למאה חזקות, ומה שמצינו במכות לענין עדים שדרשינן מה שלשה מוזימין השנים אף שנים מוזימין שלשה, ומשמע שבלי לימודים היינו אומרים ששלשה יותר עדיפי משנים, וגם שם אילו הי' כתוב שנים עדים ולא הי' כתוב שלשה, גם שלשה הי' מועילים רק מדין שנים, ומהיכי תיתי היינו אומרים ששלשה יותר עדיפי משנים, שם אפשר לומר שהוא מדין רוב,

סימן יט

בענין איסור סוטה לבועל

דף ט' ע"א

אוצר החכמה

היה שם

ולא אם הייתה אנוסה אין כאן ונטמאה עלי', וע"כ מותרת ג"כ אף שהוא הי' מזיד, ולא משום שאיסורא דבועל הוא ע"י מה שאסרה על הבעל, ובאנוסה שלא נאסרה להבעל ממילא אין איסור על הבעל, דמנ"ל לומר כן, ובפשוטו כמו שיש איסור על הבעל כך אסרה התורה על הבעל, אלא עיקר הטעם, שאם היא הייתה אנוסה הלא לא נטמאה מאחר שאנוסה הייתה, ומה שכתב כאן הרמב"ם הואיל ונאסרה על בעלה מכ"מ הרי היא אסורה על זה שנתיחדה עמו, כוונתו שהדין קינוי וסתירה האוסר, הדין הוא שלא רק שנאסרת לבעל אלא נאסרת גם להבעל, אבל אין כוונתו מתוך שאסרה על הבעל נאסרת עליו, וכן הוא מה שכתבו התוס' בס"פ ארבעה אחין דל"ה א' שלכן לענין תרומה וכהונה אף אשת ישראל שנאנסה אסורה, משום שע"ז לא נאמרה האי ונטמאה שהוא רק לגבי הבעל אבל לגבי בועל סברא הוא דלא נאסרה על הבעל אלא כשנאסרה על

פ"ב [מהד' סוטה] הי"ב. כל אשה שהיה לה קינוי וסתירה ולא שמתה מי המרים בין שלא רצה בעלה להשקותה בין שלא רצתה היא ובין שצא לה עד טומאה או הודית או הייתה מאלו הנשים שאינן ראיות לשמות או שקנאו לה ז"ד, הואיל ונאסרה על בעלה מכ"מ הרי היא אסורה על זה שנתיחדה עמו לעולם כדרך שהיא אסורה על בעלה, ואם עבר ונשאה מוציאין אותה מתחתיו בגט אפילו היו לה כמה בנים ממנו מפי השמועה למדו כשם שאסורה לבעל כך אסורה לבועל עכ"ל. יעויין כאן במל"מ שהביא מהירושלמי באם היא הייתה אנוסה או שוגגת והבועל מזיד אי נאסרת על הבעל, בכחוצות ד"ט א' מפורש שלכן לא נאסרה בת שבע על דוד משום שבאונס הי', הרי מפורש אף שדוד היה ברצון מ"מ מאחר שהיא הייתה אנוסה, ופשוט הוא שהרי הונטמאה נאמרה עלי' ואם היא נטמאה נאסרה להבעל ולהבועל וע"כ תלי' אם הייתה מזידה יש כאן ונטמאה

הבעל, ג"כ כוונתם, כמו שנדרש שם נמפשה מותרת על הבעל כמו כן נדרש גם על הבעל, אבל לא משום שרק אם אסרה על הבעל נאסרה על הבעל, והוא פשוט מאד ואין זו צריכה לפנים ורק כתבתי זאת להוציא ממה שראיתי בכתובות ד"ט ח' צרש"ש שכתב על מה שהגמ' מקשה שם אמאי לא אסרוה לדוד ופירש שם החוס' שדוד ידע בעצמו שצא עלי, והקשה הרי עכ"פ דוד הרי לא נאמן לאסרה על אורי' וא"כ לא נאסרה לאורי' וממילא צדין שמוותרת גם לדוד, ומירץ שהרי אכתי לא סובר הגמ' האי דצאונס שרי על הבעל ומשום שלא אסרה על הבעל, ובס"ד קוצרת הגמ' שאף אם על הבעל לא נאסרה מ"מ להבעל נאסרת, וע"כ מקשה שפיר הגמ' מפני מה אסרוה על דוד, אבל להמסקנא

שמתרץ התם צאונס הי', סוברת הגמ' שמכיון שאינה נאסרת על הבעל גם אינה נאסרת על הבעל, גם מהאי טעמא מותרת היתה לדוד, מפני שאין דוד נאמן לגבי הבעל, וחדא מתרי טעמא נקיט, ומסיק כן נראה להורות הלכה למעשה עכ"ל, וח"ו לסמוך ע"ז, וכמו שכתבתי שרק אם היתה אנוסה מותרת גם להבעל אף שהוא הי' מזיד, משום שאין כאן ונטמאה, שהונטמאה תלוי בה, ולא כן אם צאמת היתה מזידה רק משום שלא נאמן על הבעל צודאי אסורה על הבעל, ועוד מפני שצאמת אם אמת הי' הזנות הרי נאסרת על הבעל גם כן, רק משום שלא נאמן, אבל הבעל שהוא יודע האמת לדבריו גם על הבעל היא אסורה, אין שום ספק שנאסרת על הבעל, והוא פשוט וברור.

סימן כ

בקו' הרמב"ן דלימא הבעל זילי קיימי תנאך

דף ט' ע"ב

פי"א [מהר"י אישות] הי"ד. חכמים הם שתיקנו עיקר כתובה לאשה והם המקינו ואמרו שכל העוין טענת צמולים והאשה מכחשת אותו נאמן ועלי' להביא ראיה לא על האיש שמזקה היא שאין אדם טורח בצעודה ומפסידה והופך שמחתו אבל עכ"ל. והנה הרמב"ן בכתובות ד"ט ב' הקשה ואפילו אי כתובה דאורייתא פשיטא דאיהו נאמן שהרי לא כתב לה אלא ע"מ לכונסה ותהיה צמולה וכיון שכן עלי' להביא ראיה שנתקיים התנאי, אטו מאן דמפיק שטרא דתנאי לא אמרינן לי' קיים תנאך ושטרך ונחות לדינא, ומ"ט אמרו הם האמינוה אלמא אי דאורייתא לא מהימן וכו' ויש לומר דהכא כיון דרוב נשים צמולות נשאות וחזקה דגופא

הולכין אחר רוב וחזקה וכו' עכ"ל, ועיין שם בר"ן שכתב שלא קושיא כלל מאחר דאית לה כתובה כדי שלא תהי' קלה בעיניו להוציאה אם אמת אומר שהוא נאמן ועלה רמי' לצרורי ואי אפשר לה להביא ראיה הרי היא קלה בעיניו להוציאה הילכך ודאי אי לאו משום החזקה דאין אדם טורח בצעודה ומפסידה לא הי' מהימן ובסוף הביא הרשב"א שכתב כהטעם שכתב הרמב"ן הנ"ל, וכן הביא כאן המ"מ את דברי הרשב"א, ועיין בבית מאיר סימן ס"ח שהביא שהמהרי"ט הקשה, מה הקשה הרמב"ן הלא הא דאמרינן שבעל התנאי צריך ראיה שקיים התנאי הוא רק תנאי בקום ועשה ולא בתנאי שבשב ואל מעשה, אדרבא על שכנגדו להביא ראיה שציטל, כמו שכתב